

σημειώσεως είνε, στις ή νεαρά καλλιτέχνις δὲν ἡρέσκετο εἰς ἐλαφρὰ μουσικὰ ἔργα, ἐφ' ὃ καὶ ἐτόλμησεν — αὕτη εἶναι ή κατάλληλος λέξις — νὰ μαθητεύῃ παρὰ τῷ Haydn.

Καὶ ἔξεπλήσσετο τις ὅσον καὶ ἐμαγεύετο, ἀκούων αὐτὴν νὰ ψάλλῃ μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας τὴν ὑψηλὴν σύνθεσιν τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ «τὸν Ἄριάδνην ἐν Νάξῳ».

Δεκαπενταέτις μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ὁδεῖον τῆς Βιέννης, ἐν ᾧ ἐπεδόθη οὐχὶ πλέον εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ὠδικῆς, ἀλλ' εἰς τὴν τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ τῆς ἀρμονίας. Καὶ ή ἔξοχος αὕτη ἀοιδὸς ἐγένετο ἔξοχος τῆς μουσικῆς γνῶστις, ὅπερ εἶναι σπουδαιότερον ἢ ὅσον τις φαντάζεται.

Ἐν ἑτεὶ 1860 ἀνεδείχθη ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Μελοδράματι, ὑποδυθεῖσα τὸ μέρος τῆς «Ματθίλδης» ἐν τῷ «Γούλιέλμῳ Τέλλῳ». Φιλοτιμουμένη δὲν ἐν ἀναδειχθῇ καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μελοδράματος ἐν Παρισίοις καὶ ἀσκουμένη πρὸς τοῦτο, κατώρθωσεν ἐν τέλει νὰ ὑποδυθῇ θαυμασίως τὴν Βέρθαν ἐν τῷ «Προφήτῃ», τὴν 'Αλίκην ἐν τῷ «Ροσέρτω τῷ Διαβόλῳ», τὴν Καμέναν εἰς τὸν «Μαγευμένον Αύλόν», τὴν 'Αγάθην ἐν τῷ «Freischut», τὴν Βαλεντίναν εἰς τοὺς «Οὐγενότους», τὴν Ελεονώραν εἰς τὸν «Τροβατόρε» καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν 'Ανναν εἰς τὴν «Λευκήν Κυρίαν».

Προσήνεγκεν ἐπίσης τὸ τάλαντόν της, ὥπως συμβάλῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἀρίστου ἔργου τοῦ Βάγνερ καὶ ἐψαλε τὴν 'Ελισσάβετ τοῦ Lohengrin, ἡ δὲ ἐξαισία φωνῆ τῆς ἐθριάμβεως, ὡς βεβαιοῦσι, καὶ ὑφεῖλε τὴν εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ γερμανοῦ μουσουργοῦ ἀπονεμωμένην πολύκροτον φήμην.

Ωφειλεν ὅμως νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους καὶ ἥλθεν ὄντως, παρουσιασθεῖσα κατὰ πρῶτον εἰς τὸ κοινὸν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἰταλικοῦ Θεάτρου. Ἐψαλε τὸ «Χαῖρε, Μαρία» τοῦ Σοῦμπερ, τεμάχια ἐκ τοῦ «Stabat» τοῦ 'Ροσίνη, καὶ εἴτα ὡς 'Ελεονώρα εἰς τὸν «Τροβατόρε». Η ἐπιτυχία τῆς ἐν τῷ μελοδράματι τούτῳ ὑπῆρξε μεγίστη, προξενήσασα βαθεῖαν αἰσθησιν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον.

Ἡ Γαθριέλλα Κράους δὲν εἶχε προπαρασκευάσει περὶ ἑαυτὴν τὸν πάταγον, δὸν συνήθως ἐγείρουσιν οἱ ἔχοντες μὲν αὐτοῦ ἀνάγκην στερουμένοι ὅμως τῆς πρὸς τοῦτο ἀξίας ὥπως ἀναδειχθῶσιν· αὕτη ἡρκέσθη ν' ἀναδειχθῇ διὰ τῆς ἀξίας τῆς, καὶ ὄντως αὕτη δὲν ἔβράδυνε νὰ τῇ περιάψῃ περιφανεῖς θριάμβους.

Τὴν ἐζήτησεν εἴτα τὸ Μελόδραμα καὶ ἔκλεισε συμφωνίας ὥπως ψάλῃ καὶ ἐν αὐτῷ πρώτῃ δ' αὕτη ἐνεκαίνισε τὰς παραστάσεις αὐτοῦ ἐν τῇ νέᾳ του αἰθούσῃ, ὑποκριθεῖσα τὴν 'Ραχὴλ ἐν τῇ «Ιουδαίᾳ». Βραδύτερον ἐδημιούργησεν αὕτη πρώτη διὰ δυνάμεως ὅλως ἴδιοφοῦς τὸν χαρακτῆρα τῆς «Ιωάννας Δ' 'Αρκ» τοῦ Mermet, ἡδοκίμησε δ' ἐξίσου καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Ὁδείου εἰς τε τὴν «Ιουδαίαν», τοὺς «Οὐγενότους», τὴν «Ἀφρικανίδα», τὸν «Δὸν Ζουάν» καὶ τελευταῖον τὸν παρελθόντα χειμῶνα εἰς τὸν «Φαῦστον».

Ἐδημιούργησεν ἐπίσης μετ' ἔξαιρετικῆς ἐπιτυχίας τὸν κυριώτατον χαρακτῆρα ἐν τῷ «Tribut de Zamora» τοῦ Γκουνώ, ἐκάστη δὲ τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐμφανίσεών της ἐσημειώθη διὰ περικλεῶν θριάμβων. Ἡρεν ἐπιφανεστάτην ἐπίσης ἐπιτυχίαν εἰς τὴν «Σαπφὼ» τοῦ Γκουνώ καὶ εἶναι βέβαιον, στις δὲν θὰ εἶναι αὕτη ἡ τελευταία.

«ΔΕΞΙ ΣΙΓΑΓΑΠΩ!...»

Λυσίκομος, περικαλλής, ἐνθέως μειδιῶσα Σφαδάζει εἰς τοῦ φίλου τῆς τὴν πάλλουσαν ἀγκάλην, Κ' εἰς φίλημα πυρίπνοον τὰ χειλὶς προσκολλῶσα Εἰς ὑπερτέραν ὑπαρξίν μεταρσιοῦται, ἄλλην.

Ἐτίνε ύψιστη ἡ στιγμὴ καὶ πλήρης μυστηρίου, 'Οτε δυάς ὑπάρξεων τὸν ἔρωτα λατρεύει. 'Ο οὐρανὸς τὴν εὐλογεῖ μετὰ παλμοῦ μυχίου. Εἰν' αἶνος πρὸς τὸν Πλαστουργόν, εἶναι τοῦ Πόνου χλεύη.

Τὸ σύμπαν ἐγκολπούμενος ἐκεῖνος ἐν ἐκείνῃ — Μὲ ἀγαπᾶς; τὴν ἔρωτα περιπαθῶς καὶ τρέμων, Καὶ αὕτη εἰς τὸ στήθος του ἐνῷ ἡδέως κλίνει — «Δὲν σ' ἀγαπῶ τῷ ἀπαντᾷ ἐγγύς σου εἰμ' εὐδαιμῶν!

«Δὲν σ' ἀγαπῶ οὐδὲ ἐννοῶ ἀγάπην τί καλοῦσιν. Τοῦ ἔρωτος ἡ ἀκανθα ἐντός μου δὲν ηὔξηθη. Μακράν σου πλὴν ἀδημονῶ, τὰ πάντα μ' ἐνοχλοῦσιν, εὐδαιμονίαν μὲν κιρνᾶ πλησίον σου ἡ λήθη!»

«Δὲν σ' ἀγαπῶ, νὰ εὔτυχῃς πλὴν θέλω αἰωνίως. 'Αλλὰ δὲν θέλω, ὡς ποτέ, νὰ ἀγαπήσῃς ἄλλην. Δὲν σ' ἀγαπῶ ἀλλὰ τὸ πρὶν μ' ἐπίειν ὁ βίος, Νῦν θέλω μετὰ σου νὰ ζῶ καὶ ν' ἀποθάνω πάλιν!»

Παρθένος τέως τὴν ψυχήν, δὲν ἐννοεῖ ἀκόμα 'Οτι ἐρᾶται ἀληθῶς, στις ἐρᾶται πλέον. Καὶ ή αὐγὴ ἀνέτειλεν εἰς τὸ σύρανον τὸ δῶμα, 'Αλλὰ δὲ ψίθυρος χωρεῖ ἀκόμα τῶν χειλέων!...

Α. ΜΑΥΡΕΙΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΤΗΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς Αμμοχώστου ὑπὸ ίστορικήν καὶ ἀρχαιολογικήν ἐποψίν ἡμετέρας μελέτης ἀναγνωσθεῖσης ἐν τῷ ἐν Κων]πόλει Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ ἐπανελθὼν ἐκ Κων]πόλεως ἐπεδόθην καὶ αὕθις μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἀξιοτίμου συγγενοῦς κ. 'Αλεξ. 'Ηλιάδου πρὸς καταμέτρησιν τῆς περιμέτρου τῶν χερσαίων τειχῶν καὶ ἐντελεστέραν ἐξακρίβωσιν αὐτῶν συνεργασθέντες οὖν ἐπὶ πολὺν χρόνον μετὰ πολλῶν μόχθων καὶ δαπάνην οὐ σμικρὰν κατωρθώσαμεν νὰ σηματίσωμεν τάδε:

ἀ.) τὸν 'Αρχαιολογικὸν χάρτην τῶν χερσαίων τειχῶν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ εἰσέτι σωζομένων περικαλλῶν οἰκοδομῶν, ναῶν καὶ λειψάνων,

β'. ιχνογραφήσαμεν σκιαγραφικῶς τε καὶ προοπτικῶς τὴν πρὸς Ξηρὰν Πύλην μετὰ τῶν παραπλεύρων Τειχῶν 'Αμμοχώστου καὶ Προμαχῶν τουρκιστὶ 'Ακ-κουλέ,

γ'. τὰ Τείχη Νικολάου τοῦ Φοσκαρίνου ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ λιμένος τῆς 'Αμμοχώστου τουρκιστὶ 'Ιτζ-καλέ,

δ'. τὴν πρὸς Θάλασσαν Πύλην τῆς 'Αμμοχώστου,

ε.) ἀντεγράψαμεν πιστῶς τὰς ἐπιγραφάς, ἥτοι τὴν πρὸς τὴν ἔξωθεν τῆς μεσημβρινῆς στήλης τοῦ ναοῦ τῆς 'Αγ.

Σοφίας εύρισκομένην, ώς καὶ τὴν ἐν τῷ Γ'. προμαχῶν τῆς ΒΔ. πλευρᾶς τῶν χερσαίων τειχῶν ὑπάρχουσαν, ώς καὶ ἀγγειόν τι (χύτραν παρ' ἀρχαιόις) ἔργον κυπριακῆς τέχνης, ἐφ' ὧ φέρονται καὶ γραφαῖ.

Τὰ ἔργα ταῦτα μετὰ σχοινοτενοῦς ἐκθέσεως προτιθέμενοι, ἵνα ἀποστείλωμεν προσεχῶς πρὸς τὸν ἐν Κων.] πόλει Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον καὶ ὑποδάλωμεν ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν σοφῶν αὐτοῦ μελῶν ἀναγκαζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἵνα ἀποσπάσωμεν ὀλίγα περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν Ἀμμοχώστου πρὸς γνῶσιν τῶν περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ τῆς Κύπρου ἐνασμενίζομένων.

Ἡ Ἀμμοχώστος σχηματιζομένη ἐν εἰδεί τετραγώνου ἦν, ώς ἔφθη εἰπών, ἔυκτιμένη καὶ τειχίσσα.

Τὸ δλον τῆς περιμέτρου τῶν χερσαίων τειχῶν καταμετριθὲν ἀκριβῶς εὑρέθη ὅτι εἶναι 3, 180 Γαλλ. μέτρα.

Ἡ τειχοδομία ὑπάγεται εἰς τοιοῦτον εἶδος, ὥστε οἱ λίθοι εἰσὶ τεθειμένοι κατὰ ὄριζοντίους δόμους μᾶλλον ἢ ἡττον ὄμαλῶς· οἱ ὄριζοντοι σύνδεσμοι προσαρμόζονται μᾶλλον ἀκριβῶς· οἱ λίθοι συνδέονται ἀλλήλοις ἐν τῇ τειχοδομίᾳ διὰ διαφόρων εἰδῶν πηλῶν συγκειμένων ἐκ τιτάνου μεμιγμένου ἀμμοῦ καὶ ἡφαιστειωδῶν γαιῶν. Τὰ τείχη ταῦτα εἰσὶ βασιομένα ἐπὶ ἀποτόμων αὐτοφύῶν βράχων λίαν στερεῶν· οἱ λίθοι τῆς τειχοδομίας εἰσὶ κυβοειδεῖς φαιοὶ καὶ ὄρυκτολογικῶς ἔξεταζόμενοί εἰσι πλειστοί στρώματος. Τὰ τείχη ὄχυροῦνται διὰ πύργων ὡκοδομημένων καθ' ὡρισμένα αὐτῶν διαστήματα· οἱ ἀνεγειρόμενοι πύργοι εἰσὶν ἔξεχοντες ἢ πρωπεπτωκότες τῶν τειχῶν εἰς προφύλαξιν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν μεταξὺ διαστημάτων αὐτῶν. Τὰ τείχη ταῦτα περιέχουσι συμπεριλαμβανομένου καὶ τὸ τοῦ Φοσκαρίνου ἐν δλω δέκα καὶ ἔξι πύργους καὶ παρ αὐτοῖς δέκα μεταπύργια, ὃν τὸ μεγαλείτερον φαίνεται πρὸς τὸ ΒΔ. μέρος, εἰς ὃ ἀνέρχεται τις διὰ λιθίνης γεφύρας. Τὰ μεταπύργια ταῦτα ἔχουσι μῆκος 38 μ. Γ. καὶ πλάτος 16 καὶ ὑψος πρὸς τὰ τείχη 4 μ. Γ. καὶ 7 πρὸς τὸ ἔδαφος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καίτινα τούτων εἰσὶ μικρότερα τῶν μνησθέντων μέτρων. Οἱ προμαχῶν καὶ οἱ πύργοι Νικολάου τοῦ Φοσκαρίνου διαχωρίζονται τῆς πόλεως διὰ βαθείας τάφρου, ὄρυχθείσης ὑπὸ Πέτρου τοῦ Β'. καὶ πληρουμένης ἀλλοτε διὰ θαλάσσης, ἡτις ἥδη ἀπεξηράνθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ προξενούσης πολλὰ μιάσματα.

Τὰ μνησθέντα τείχη κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὄχυρωματικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἔξεταζόμενά εἰσι τεχνικῶς τε καὶ ἐπιστημονικῶς ἀνεγγηγερμένα καὶ δυσπολιόρκητα, ἀτε φέροντα πρὸ αὐτῶν βαθυτάτους τάφρους μετὰ ἀντιτειχίων ἔχοντων ἀπόστασιν ἐκ τῶν κυρίων τειχῶν 41 μ. Γ. Αἱ πλευραὶ αὐτῶν ξεσταὶ οὖσαι συναρμόζονται ἀλλήλαις καὶ συνδέονται, αἱ δὲ ἔξωθεν ἐπιφάνειαι αὐτῶν εἰσὶν οὕτως τετμημέναι, ὥστε ἀποτελοῦσιν ὄμαλὸν τὸ τοῦ τείχους μέτωπον. Καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν τειχῶν ὑπάρχουσι πολλοὶ ὑπόνομοι καὶ ὑπόγειοι ὁδοὶ ώς καὶ κρύπται χρησιμεύουσαι ἐν ὡρᾳ πολέμου πρὸς τιμωρίαν τῶν πολεμίων καὶ ἐκείνων, οἵτινες διέπραττον τὰ μέγιστα κακουργήματα. Ταῦτα σήμερον ἐφαίνονται κατακεχωσμένα καὶ δυσπρόσιτα τοῖς ἐπισκεπτομένοις, ἀτε παρέχοντα καὶ τρόμον πολύν. Τὰ τείχη ταῦτα ἔχουσι δύο πύλας τὴν μὲν πρὸς ἔηράν τὴν δὲ πρὸς θάλασσαν μετὰ ἐτέρων πυλῶν· αἱ πύλαι αὗται ἔχουσι παραπυλίδας, αἴτινές εἰσι κατασκευασμέναι ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν κλισιάδων τῆς πύλης· ἡ πρὸς θάλασσαν πύλη ἔστι σιδηρὰ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔσωθεν ὑπάρχει σιδηροῦν δικτυωτόν· ἐκάστη πύλη ἔχει ὑψος 5 μ. Γ. καὶ πλάτος 3. 60, ἡ δὲ πρὸς ἔηράν ἔσωθεν πύλη ἔχει πλάτος 4. 30 μ. Γ. μῆκος δὲ ἀποστάσεως τῆς ἔξωθεν πύλης 13. 60 μ. Γ. Αἱ μηχαναί, δι' ὧν κλείονται αἱ πύλαι ἥσαν μείζονες, ώς εἰκός, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς πύλης· ὁ ἐκ σιδῆρου μοχλὸς ἔστι τεθειμένος ἔσωθεν ὄρι-

ζοντίως αὐτῆς καὶ κρατεῖται εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, δι' ὅπης διηκούσης δι' αὐτοῦ καὶ διαπεράται κύλινδρος ἐκ σιδῆρου, ὁ λεγόμενος βάλανος, ὃς εἰσέρχεται εἰς ἔχεραν ὅπην ἐν τῇ πύλῃ, ὥστε πρὶν ἡ ἐκβληθῆ οὕτος ὁ μοχλὸς δὲν δύναται νὰ κινηθῇ οὔτε πρὸς τὸ ἐν οὔτε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος.

Ἐπὶ τῶν σταθμῶν τῶν πυλῶν ἐπίκεινται φλιαὶ μεγάλαι καὶ στερεαὶ ἀναλόγως τοῦ πλάτους τῶν πυλῶν· ἀνωθεν τῆς εἰσόδου τῶν πυλῶν ὑπάρχουσιν οἰκήματα ἢ πυλῶνες, ἐν οὓς διέμενον οἱ πυλωροί.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔστωσαν ἄλλης, ἐπιφλαττόμενοι εὔκαιριας δοθείσης, ἵνα γράψωμεν πλειότερα.

XR. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ 'ΔΟΝΤΙ

Ἄπο δλα τὰ ταξείδια τῆς φαντασίας μας, τὸ ὠραιότερον εἶνε τὸ πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Καὶ τί δὲν μᾶς ἐνθυμίζει!

Τὸ κατ' ἐμὲ εύρισκω τοσαύτην τρυφήν, αἰσθάνομαι τοσαύτην χαρὰν ἐκεὶ ταξιδεύων, ὥστε πολλάκις κλείων τοὺς δόφθαλμοὺς ἀνέρχομαι, ἀνέρχομαι ἢ μᾶλλον διπισθοδρομῶ, ὃσον τὸ δυνατὸν βαθύτερον, εἰς τὴν ἄδυσσον ἐκείνην, πάντοτε, βέβαιως, μὲ τὴν προσδοκίαν ἀνακαλύψεως μαργαριτῶν· ἀλλὰ τί τὸ θέλετε, εἶνε καὶ τόσον ἐπικίνδυνον, ὥστε ὑπάρχει φόδος μὴ λήσμων τις γενόμενος τοῦ παρόντος, μεταπέση εἰς τὰς χαριτωμένας ἐκείνας ἀνοησίας τῆς παιδικῆς του ἡλικίας.

* *

Εἰς σύγχρονος μεγάλος ποιητής ἀποζητῶν πολύ, ώς φαίνεται, τὴν χρυσὴν τούτου ἡλικίαν, διὰ νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ ἐπὶ τῷ ζωηρότερον, ἡξεύρετε τὶ ἔκαμεν;

Ἐπὶ τῇ εύκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ μικροτέρου οὐοῦ του προσεκάλεσε πάντας τοὺς συμμαθητάς του εἰς γεῦμα, μεθ' ὃ τοῖς παρέσχε τὴν ἔξουσίαν νὰ πράξωσιν ὅτι θέλωσιν, ὑποσχεθεὶς τῷ ζωηροτέρῳ ἐν γλύκισμα.

Φαντασθῆτε τί ἔγινεν! ὅλα ἄνω κάτω ἀπὸ τὰς ἀταξίας τῶν μικρῶν ἐκείνων δαιμόνων.

Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ ποιητής πρὸς τί τὸ τοιοῦτον.

Θέλω, εἶπε νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν μνήμην μου δόλας τὰς τρέλλας τῆς μικρᾶς μου ἡλικίας.

Ο ποιητής οὗτος ἦτο ὁ Βαλωρίτης.

* *

Τόρα, βέβαιως, οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς ταῦτα τὸ πρῶτο μου 'δόντι, εἰμὴ ώς ἐνθυμίζον εἰς ἐμὲ τὰς γλυκείας ἐκείνας ἥμερας.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ποίαν ἡλικίαν διέτρεχον, ἥμην δημως μικρός. Οἱ δόδοντες μου ἥσαν λευκοὶ καὶ ισχυροὶ ὃσον θέλετε. Ἀλλὰ μίαν ἥμέραν ἐνῷ ἐκαθήμην εἰς τὴν τράπεζαν, ἥσθανθην κάτι. πόνον μᾶλλον, κίνησιν ἐλαφράν· εἰς τῶν δόδοντων μου ἐπασχεν, ἐζήτει τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ πρὸς τοῦτο μάρτυρες ἔστω ἡ μικρά μου γλώσσα καὶ ὁ μικρός μου δάκτυλος.

Ἐκτοτε ἥρχισα νὰ κλαίω, θὰ μοῦ πέσῃ τὸ 'δόντι, θὰ γίνω κουτσοδόντης.

Ἡσύχασε, παιδί μου, μοὶ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, θὰ κάμης καινούργιο, σιδερένιο, τόρα θὰ γίνης ἄντρας, θὰ βάλλης μυαλό.